مهیلعلاوه

؟تسیک فراعه تسیچ نافرع

نافرع بتکم رد فده

:راثآ زا هتفرگرب

نیسح دمحم دّیس جاح هّللا تیآ هّملاع تروضح

ی نارهط ی نیسح

و

ی نیسح نسحم دمحم دّیس جاح هّللا تیآ تروضح

ی نارهط

و

ی رابه دمحم خیش جاح لله اتیآ تروضح

مهّرس هّللا سّدق

مییجَّرلاِنِاطُّیَّشلاَنِمِهَّللابُذوعأ

مییحَّرلاِنَمْحَّرلاِهَّللامْسِبِ

َنیرِهاّطلاَنیبِیِّطلاِهِلآَوِدَّمَحُمانِدِّیَسیَلَعُهَّللایَّلَصَو

ِمْوَیِمایقیَلِإَنلآَنِمَنیعَمْجأْمِهئادْعأیَلَعِهَّللاُةَمْعَلَو

ِنیّدلا

مییظَعْلاِّیلَعْلاِهَّللابّاِلإَةَّوُقلاَوَلْوَحلاَو

نانسنا تقلخ زا فدهِ

تّیدوبع ماقم نانسنا تقلخ زا دوصقم و روظنم راگدرورپ قلطم دبع ار شدوخ نانسنا هک ،تسا و دنک تکرح قلطم تّیدوبع طارص رد و دنادب و دوجو زا ،دوجو ملاع رد هکار هچنآ هجیتّنلاب لللاقتسا وحن هبترددق و ملع و تایح و لللاقتسا دنک رارقا و فارتعا و دنک ادخ میلستدار همه ،تسا و لهج و فعض و رقف هچنآ ؛تسادخ نآ زا هک قلطم دبع نانسنا ؛تسواِدوخ ۀیحان زا ،تسا یتسیز رد مه و دوجو لصا ماقم رد مه ،تسا راگدرورپ

گرزبو لماکناسنا ِماقم ،نیا و ؛فیلکتو لمعماقم نا سنا هبی لعأ ّی لعدنوادخه کتسا یاه جرد نیرت .دنکی مت یانع

بهذم یاراد و دننکی می گدنز ایند رد هکی دارفا ت کرحدیاب ،ی لومعم دارفا لثم دنتسه م هی تعیرش و ن یا هبار ام دناهدمآ ءایبنا ؛دنسرب م اقم ن یا هبو دننک .دننکت وعد م اقم[1]

و ن یوکتم اظنرد نا سنا ی ئاغ ت کرح [ن یاربانب] اجنآ زا و ؛تسا قلطم لامک ی وسو تمسه ب ،ع یرشت ئ ّیلکل صا و ت لاامکع یمجت یاهنق حس دقا تاذ ه ک ت فرعم ،تسا دوجو ت اقیقحت اشوارت و اهش زرا ت یلعف و ل امکب تارم ع یمج ی اهتنم راگدرورپ ت اذ .دوبدهاوخ ی نا سنا ی اه[2]

نافرع ت قیقح

ی ارب ی لماکت ئبترم ن یرتلاابه یضام نایدا رد الله ا ّلإ هلإ لا ئکرابم ئملک ت قیقحه ب لوصو ،نا سنا و ءامسا رد ءانفابه لحرم ن یا هب لوصو .تسا هدوب

---

[1] .26 ص ،ی راگتسر ن ییآ

[2] .25ص ،س دقم یرحت

صفات زینت میسّر است؛ زیرا مفهوم این کلمهٔ طیّبه نفی هرگونه تأثیر و سببیّت در عالم اسباب و مسبّبات، و حصر حقیقت مؤثّر واحد در عالم وجود، و طبعاً نفی هرگونه عبودیّتی در قبال عبودیّت حضرت احدیّت می‌باشد.

امّا در مکتب اسلام، شعار از مرتبه و مرحلهٔ لا إله إلّا الله فراتر، و با اعلان کلمهٔ مبارکهٔ الله أکبر به آخرین نقطهٔ رفیعهٔ معرفت که به واسطهٔ فناء ذاتِ سالک در ذاتِ حضرت حق حاصل می‌شود، دست یافته است.

ادراک سالک واصل در ادیان گذشته به معنای فناء ذاتی بوده است، بلکه با وصول به حقیقت و مفهوم لا إله إلّا الله خدای متعال را متّصف به مُحوضت در عبودیّت و انحصار در تأثیر و علّیت و ارجاع تمام آثار وجود به ذات اقدس حق که لازمهٔ توحید صفاتی و افعالی است، می‌نماید. امّا در مرتبهٔ الله أکبر دیگر تعیّنی وجود ندارد تا ادراک این معانی را بنماید؛ در آن تعیّن، تعیّن ذات اقدس حق است، و ادراک سالک واصل، نفس ادراک و علم حضوری حضرت حق خواهد بود، و هر کلام و فعلی که از

و ملاکس نفذ ،دوشرداص هبترمن یا رد لماک ص خش
ماقمن یا و .تسا نانحبسی الدخ تّیشم و هدارا و لعف
نآ هب میرک نآرق رد هک تسا حولص ماقم نامه
.تسا هدشت راشا

لها و ملاسا یمارگ لوسر هبص اصتخا ماقمن یا
هیدّمحمت عیرش ردی هلا یایلوا و وا نیموصعمت یب
ی تّمه و ملاسا نیتسار تاروتسد زا ی وریپ ابه ک ،دراد
زا س پ ی کی ،تّیذ قدص و لمع ص لاخا و ی لاع
ات ،هدومذ دوعص انعم ملاوع هعیفر للق زا ی رگید
ب ئاوشه همه زا ی تاذ دیحوت عینم ماقم رد هرخلأا ب

دیحوت درگ شتره، و زه تنها با ادارک حقیقت توحید
و ذات و صفات ی و اسمائ ی، بلکه با محو
افعال ی، حق تعالی در حقیقت وجود باللّه فانیهٔ
هیچ در پای ی از تعیّن و تشخّص برای خود باقی
.گذارند

امیرالمؤمنین علیه السّلام در یابره عرض می
:دنمای

«و أنزِل أصابَ الظَّنِ إلیکَ، ما لا یُثبِتُ إلّا بَعضَ
الحُجُبِ دونَ القُلوبِ أصابُ القَرارِ مِنَ الرَّوِیّةِ
وَ التَّثَبُّتِ، و تَصَرُّ أوراحُ الطَّمَعِ مِنَ القَلَّةِ

1. «رَکِسدُق

دوهشه‌کت‌فرعمزا ه‌جردن‌یا ه‌بار ک‌لاسل‌وصو

ی‌الدج ه‌نت‌سا ق‌ح‌س‌دقا ت‌اذ دوهشد‌رد دوخ ت‌اذ

[2].دننامان‌م‌ن‌افرع ،ن‌آ زا

ن‌افرع ب‌تکم‌رد ف‌دهـ

ت‌اذ رد ءانفو الدخ‌ی‌اقلاطقفدصقم‌ن‌افرع‌ه‌ار رد

.ت‌سا الدخ‌ن‌افرع و الدخ

س‌ّدق‌ی‌ئلابرکدمحا دّیسج‌احالله ا ت‌یآ م‌وحرم

:دنیامرفی‌م‌ه‌رسه

ربه‌وللاعه‌کلاعوّل‌ج‌ق‌ح‌ب‌لاطربدابذه‌دیشوپ»

ق‌ح‌ت‌رضح زا ریغ ت‌ادوجوم و ءایشا رئاسه‌کنیا

ه‌تسیاشالذهلو ت‌سا ل‌اوز و انفض‌رعمرد للاعوّل‌ج

چیه ار نکمم وه امب نکمم . ت‌سین ت‌ییولطم

وّل‌جّقح ت‌رضح‌زج ت‌سین‌دیفم و ع‌فانی‌دوجوم

ن‌کمم نوچ ،وا ریغ ی‌نک ض‌رف ه‌چنآ ره ه‌چ للاع

وا ت‌رضح ه‌بت‌اهجلاع‌یمجن‌م ت‌سا ج‌اتحم ،ت‌سا

---

[1] ،ی‌سانشرالله ا .ه‌ّینابعشت‌اجانم ،۲۹۹ ص ،۳ ج ،ةنسحلا لامعلأابل‌ابقلإا
ت‌یوسه‌بن‌اشرظنش‌شخرد و رونه‌بار ن‌امیاهلد ن‌امشچو» :۶۳ ص ،۱ ج
ار رون‌ی‌اهب‌اجح ن‌امیاهلد ن‌امشچ ه‌کدسر ی‌یاج ه‌با ت‌ا ،ن‌ک ی‌نارون
وت‌سدقّزع‌م‌اقمه‌بن‌امیاهحور و ،دبایل‌وصوْت‌مظعن‌دعمه‌بو دفاکشب
«.ددرگ‌قّلعتم

[2] .28 ی‌لا 26ص ،س‌دقم‌یرح

رد هذوا زا ریغ یدوجوم چیه الذهل و .... لاعو ّل ج
تر خآ رد هذ و ایند رد هذ و نامسآ رد هذ و ن یمز
اناد و ل قاع ص خش ی ار ب ار ت ّیبولطم ی گتسیاش
ی ار ب هتسیاش الذهل ... لاعو ّل ج وا ت ر ضح ز ج دراد ذ
ع یم ج زا ب لط ت ّمه و ر ظِف ر صه ک ت سنانچ ل قاع
«م هر ذ ّم ژ لله ا ل ق» ی اضتقم هب و هدومذوا زا ریغ ءایشا
و هتاذب ار وا و هدومذوا رد ر صحنم ار ب لط ت ّمه
:دیوگب ،هداد رارق [ب طاخم] هسفنب

[1] «مدیشچن ت بحم هک مد ی سک هب اولح *** ّانمت وت زا ریغ هب م یرادن وت زا ام

رد ایند ۀفلتخم ب تاکم روظنم و دوصقم ت ّیونعم تمسه ب ت وعد

ۀدام ِءارواما ق یاقحه ب ش یار گ و ت ّیونعم ه ب ۀجوت
ت مسه ب ح ودمم ی تکرح نا ونع ه ب ه چرگ ع بط م لاع و
زا و ،دشابی م ی ونعم و ی حور ت لاامک و اهش زرا
دیاب ی لو ؛تسا ت ّقد و ت ّیمها زئاح ر ظنه طقن یا
ت ّیثیح زا نا سنا هک روطنامه هک ت شاد ۀجوت
دّرجت و انعم و ت روصو ۀدام ب تارم ی ارادی دوجو
زیناانعم م لاع ه ب ءاقترا و وا ی دوعص ریسم ،دشابی م م اتا

[1]. ۱۸۰ ،۱۷۹ ص ،۱۳۷۵ ،مق ،ی دنوا هذ ت اراشتنا ،من یقتملا ۀرکذت

.دشابی مریس و تّیفیکن یمه هبه

ی سفن و ی حور بتارم زا هبترم رهه بهزورما
ًلاثم .دوشی مهتفگت قیقحو ن طابو انعمم لاعن اسنا
دنهدی مربخه دنیآ یاهدیدپو ث داوحزا هکی دارفا
فاصوا هبم اوعو م درم رظنزا ـ دشابح یحصه چرگ ـ
ۀبترو ،دندرگی مفصّتم ی دّرجتت لاامکو ی توکلم
هداد رارقن یریاسزا زاتممو ی رشبب تارم قوفام ناآ
ی داع ریغ روما م اجنا هبه کی دارفا ایو .دوشی م
قوفامی تردقه بم اوعم درم هاگدید رد ،دننزی مت سد
هتفایت سد دوجو م لاوعزا ی لاع یاهلحرم و ی رشب
،ت داع قراخ ل اعفا و روما ن یا م امتهکی لاحرد ؛دنا
،هیلاعت لاامکن ابحاصو دیحوتو ن فل ها هاگدید زا
ارین .ت سین ش یید ی اهچیزاب و درادن ش زرا ی زیشپ
دناوتی م ی اهژیو ت ابقارم و ت اضایر ۀطساوهب س فن
دوخ ل صّتم ل اثم ۀبترم رد هکا هتّیلعف هنوگن یا هب
دنییی م ی درف هکی باوخ دننام ،دباي ت سد دراد رارق
اسب هچ و ؛دوشی م فشکنم وا ی ارب ی ثداوح و
فلاخ و ح یحصر یغ ق یرط زا ب لاطم ن یا هبل وصو
هکی دارفا دنرایسبهچ و .دریذپت روصی هلا ی اضر
ی لو ،دننشابی مندقتعم ی هلا ع یارش زا ت عیرش چیهه ب

یاهتدهاجم و تاضایر یخرب لامعإ هئطساوه‌ب
،دنشخبتّوقی‌ردقار دوخ‌سفندناه‌تسناوتی‌ناسفن
،لاثم ملاع ربی‌لامجا هئرطیس و ریخست هئطساوه‌ب و
ربع‌لاّطا .دنروآرد دوخ دایقنا و فّرصت رد ار هّدام
ه‌ب تکرح و هّیفخم ءایشا راضحا و تابیغم یخرب
مدرم‌سوفن‌و نااهذا رد فّرصت‌و فارعتم ریغ روط
زا مهه‌کتسا یلئاسم ،یداع ریغ روما مامجنا و مامتها
ت‌ب زا مهو دوشیم یّشمتم یهلا ع یارشه‌ب نیمزتلم
ا‌ب نیطبار و هّلاض قَرَف ریاس و نانسرپ‌واگ و نانسرپ
.هثیبخ‌سوفن‌و هّنجا و نیطایش

روظنم‌و دوصقم‌ه‌کدومنت‌قد رایسب‌دیاب‌نیاربانب
و تّیونعم تمسه‌ب توعد رد ایند هئفلتخم‌ب تاکم
و دصقم‌عونه‌چ ،تعیبطِ ءاروام ملاع‌و نانسنا نطاب
ابیز مومهفم‌نیا تشپ‌رد ار یفده‌چ‌و ،تسا یتیاغ
ه‌ب‌ی‌بایتسد فرصا یآ ؟دننکیم‌لابند نیشنلد ملاک‌و
؟دوشیم‌ب‌وسحم‌نانسنا یارب‌یتلیضف‌یروما نیئچ
مانگنها تطقف‌نآ تییآذج‌و شزرا رابتعا هکیتلیضف
زاحورج‌ورخ‌ا‌ب‌و ،دنامیم یقاب‌نانسنا یارب‌گرم
نایسنهئتوب‌و ی‌دوباذ‌و ءانفت‌سد ه‌ب‌نانآ یامتن‌دب

.دوشی مه درپس[1]

نافرع بتکم ل باقم رد ف لتخم تاشیارگ

ق ح ت اذ ی قیقح ت خانش ه ک نافرع بتکم رد ب ذاج و ت داع ق راخ روما و ت امارک ریاس زا ،تسا دوجو ت قیقح رارسا ف اشکنا ربط قفو ت سیذی ربخ و تّنس زا ی وریپ و م لاسا ت عیرش زا ت عباتم اب ه کی لاحرد ؛تسا زکرمتم ربمایپ ت ییل ها ی اشمم زا رابخإ زا ّمعا ،ی داع ریغ روما ه ب رگید ی اهب تکم و ه دام م لاع رارسا ف شک و س وفذ ربع لاطا و ب یغ م اطخ و ل ام ن درواآ ت سده ب و ءایشا ی دام ّص اوخ ی رهاظ ت خانش و ن آ ل اثما و ایمیکل یصحت و ی وبند وا روهظ نامز نییعت و (ه جرف لها لّجع) رصع م اما ت سده ب و ت مسن یا ه ب دارفا ن دروآرد ت کرح ه ب و ی م ت داع ق راخ ل اعفا م اجنا و ض رلاّی ط ن دروآ ه ّجوت ،دیحوت ل ها و نافرع ناگرزب [اما] ،دنزادرپ ه ب و وا نارسخ ب جوم ل اعتم ی ادخ ه ب زجار ک لاسب ایاز رهوج ض یوعت و رمع ۀیامرس ن داد ردهد.[2] دنرمشی م ت سپ و ش زرای ب ی اهگنس ه ب ،ل صو

---

[1] .36 ی لا34ص ،س دقم یرح

[2] .76 ص ،س دقم یرح

وحن هب رشب سفن هک تساجنیا تّقد لباق ۀتکن
ملاوع زا داعتبا و عبط ملاع هب قّلعت ۀطساوهب ،مومع
رد ار ینافسن تایهتشم و تاّذل هکنانچمه ،انعم
و تلاوکأم زا ّمعا یویند روما و تاّیدام لیصحت
و تاسایر و بکارم و نکاسم و هسبلأ و تابورشم
چیه زا نآ هب لوصو یارب و دنادیم اهنیا ریاس
هب لوصو روطنیمه ،دنکیمن رازگورف یششوک
و یخزرب و یروصّساوح ۀرياد رد ار یونعم تاّذل
رگا لاثم بابنم .دنکیم هدهاشم یداع ریغ روما
،دریگتسد هبنوسفا ابار یرامیدرف دننکهدهاشم
یدرف هچنانچ نکیلو ؛دنوشیم عمجوا رود هب همه
ملاع قیاقح زا یتقیقح دهاوخب هقیقد هد رادقم هب
هّجوتوا هبرتشیبرفندنچ ،دنکنابیدار دیحوتو دوجو
.دنوشیمهدنکارپوا رود زا همهو دننکیمن

تسا یاهنومن نیرتکچوک و نیرتمکلاثم نیا
ثداوحو لئاسمهبدسر هچاتـ ،فرامتعم ریغروما زا
تاقّرصتو هّیفخ روما رابخإ زا رتریگمشچ و رتلااب
هب روما نیا یمامت هک ،ضرلأا ّیط و یّدام روما رد
و ؛دنیامنیمتشگزابناسنا یلاثمو یخزربّساوح

بامجح فشک و دیحوت و نافرع مالوع و اهنیا نیب
.تسا هلصاف نامسآ اتن یمز زا ی ناسفذی اه

رد دارفا زا هتسد نیا هک دوشی م هدهاشم الذل و
و دنرادروخربی صاخ شزرا و تهاجو زا م درم نایم
و ی ماع هچ ،م درم فلتخم ی اهه دوت زا ار نانآ فارطا
و دیحوت ل ها زا رتشیپ ،نانشناگدرک ل یصحت هچ
ی ارب نانآ تبحص روضح و ،دنا هتفرگربرد تفرعم
.تسا رادروخربی رتشیپ تیاّلذج زا م اوع[1]

رد تفرعم و نافرع حلاطصا فیرحت ی زورما هئنایماع گنهرف

گنهرف رد تفرعم و نافرع حلاطصا هنافسأتم
و ،دوشی م قلاطا دارفا زا هتسد نیا ربزورما هئنایماع
نیا رد طقفی تسهم لاعهنُکهبل وصو و تخانشایوگ
دهاوخب ی فراع رگا و ؛ددرگی م رصحنم ص اخشا
هّجوت و درادنگب ی اجهب دوخ زا ی مسر و ی مسا
،دیامنف وطعم دوجو تقیقح ی وسهب ار ص اخشا
.درادنزروما نیا زا ی اهراپ روهظ و زورب زج ی اهراچ

---

[1] .36ص ،نامه

لماک فراعیاهی گژیو

فراعیاهی گژیو نایبردی نارهطهملاعمو حرم

:دنیامرفی مل ماک

تبحاصمه بر گم دوشیمذه تخانشّماع داتسا اّما

یارب نیقیر وط هبا تلأم و للأَخ رد وا ابت قفارم و

هبأَدبا و ،دوش ریگتسد وا نیقیر و تّیعقاو کلاس

رارسا و تابیغم ربع لاّطا و ،تاداع قراوخ روهظ

ّیط و ،شتآ و بآ ربر وبع و ،رشب دارفا رطاوخ

و هتشذگ و هدنیآ زا راضحتسا و ،ءاوهلا و ضرلا

لوصو هبی پ نا وتیمذ بئاجع و بئارغ نیا لاثما

ۀفشاکم ۀبترم رد همه اهنیا هکاریز دربش بحاص

و لوصو ّدحرسا تاماجنآ زا و دوشیم لصاح هّیحور

رد هکی ماگنه ات و تسا رود تیاهنه بهار ،لامک

و ،تسین داتسا دوشن ادیپ هّینابر هّیتاذ تایّلجت داتسا

افتکا نا وتیمذ زین هّیئامسا و هّیتافصت ایّلجت دّرجمه ب

.تسناد لامک و لوصو زا فشاکار اهنآ و درک

تفص کلاس هکتسنآ ی تافص ی ّلجت زا روظنم

تایح و تردق ایم لع و دنکه دهاشم دوخ رد ار ادخ

ی زیچ ًلاثم .دنیبن ادخ تردق و م لع و تایح ار دوخ

ع یمس وا و هدینش ادخ هک دنک کاردا دونشیم هک ار

هدید ادخ هک دنک کاردا دنیبیم هک ار یزیچ و ،تسا

ادخ هب رصحنم ار ملع ناهج رد ای و ،تسا ریصب وا و

هکلب وا ملع هب دنتسم ار یدوجوم رهملع و دنک قوذ

.دنک هدهاشم وا ملع سفن

هک ادخ تافص هک تسنآ یئامسا یّلجت زا دارم و

،ریصب ،عیمس ،ملاع ،مئاق لثم دنتسه وا تاذ هب دنتسم

.دنک هدهاشم دوخ رد ار اهنیا لاثما و ریدق و یّح

یادخ وا و تسا یکی ملَاع رد میلع هک دنیبب ًلاثم

هکلب دنیبن میلع وا لباقم رد ار دوخ رگد و تسا لاعتم

دنک کاردا ای .تسادخ ندوب میلع نیع وا ندوب میلع

وا دوخ و تسادخ وا و تسا یکی هدنز و یّح هک

و .سب و تسادخ هدنز هکلب تسین هدنز ًلاصا

ُّیَحْلا َو ُمیلَعْلا َو ُریدَقْلا َسْیَل» هک دنکن ادجو هرخلأاب

«.َسَّدَقَتَو یَلاعَتَو ُه اّلِا

ص وصخ رد یئامسا یّلجت تسا نکمم هّتبلا

یاهمزلا چیه و ،دریگ تروص هّیهلا ءامسا زا ضعب

یّلجت مسا ود یکی کلاس رد نوچ هک تسین نیب رد

.دنک یّلجت ءامسَا هّیقب دیاب اًمتح درک

ترضح سّدقم تاذ هک تسنآ یتاذ یّلجت اّما

ل صاحی تقو نآ و ،دیامنی ّلجت ک لاس رد ی لاعت ی راب
هب و ،دشاب هتشذگ م سر و م سا زا ک لاس هک دوشی م
م لاع رد ی رثا و هدرک م گار دوخ ی ّلک هب رگید ت رابع
هرابکی ار دوخ ت ّیدوخ و دوخ و دبای دوخ زا دوجو
رد .«ﷲا ّالِا َک انُه َس ْیَل َو» دشاب هدرپس ن ایسن ک اخ هب
ی صخش ن ینچ ی ار بی ها رم گ و ل لاض رگید ع قوم ن یا
ک لاس رد ی تسه زا ی اهّرذ ات اریز دوب دهاوخ زر ّوصتم
و ت سا هدشن ع طق وا زا ن اطیش ع مط زونه ت سیقاب
ل وحب هک ی تقو ی لو دراد ار وا ی اوغِا و ل لاضِا دیما
ت ّیصخش و ت ّیدوخ ط اسب ک لاس ی لاعت و ک رابت ﷲا
م رح رد و داهن ت وهلا م لاع رد مدق و دیچیپ م هرد ار
ۀّیتاذ ت ایّلجت هب و درک رب رد م َرَح س ابل هدش درا و ادخ
و هدنک وا زا ار ع مط ن ادند ن اطیش دمآ ف ّرشم هّینا ٌبر
زا هبترم ن یدب دیاب ماع داتسا .دنیشنی م ت رسح رد
ع یطم و درپس رس ن اوتن ی سک ر ه هب ّلاا و دسرب ل امک
.ت شگ داقنم و

دنهجن نآ زا ی کی ن اراز ـه رازه زا هک *** ت سا ن اباین یا ماگ ر ه هب ماد رازه

هضرع ی عاتم هک ی سک ر ه ل باقم رد دیاب ن یار بانب
ی دوهش و ف شک و دهدی م هئارا ی تعاضِب و دنکی م
.دروآ دورف م یلست ر س دیامنی م اعّدا

مرحوم والد ما، عارف کامل و سالک واصل،
علاّمهٔ طهرانی – رضوان الله علیه – از جمله
معدودترین عرفائی بود که ظهور و بروز این گونه از
خوارق عادات در ایشان به ندرت دیده شده است، و
تمام سعی و همّت او در طول حیات توجّه و توجیه
شاگردان و عموم افراد به سمت معرفت حق و
وصول به اسرار عالم توحید و تجرّد و ولایت بود؛
ولیکن مع ذلک کلّه، هنوز اشخاصی که امروزه در
صدد تعریف و تمجید از شخصیّت استثنائی این
بزرگمرد برمی‌آیند، به دنبال بازگو کردن امور غیر
عادی او در زمان حیات هستند، و گویا بدون صدور
این حوادث از ایشان، مقام و منزلتی برای ایشان
چندان باقی نمی‌ماند!

و این فرهنگ غلط پیوسته از دیر زمان تاکنون
در بین جوامع مختلف علمی و عرفی وجود داشته و
دارد. بلی در بعضی موارد بنا به مصالح و مقتضیاتی،
خود عارف الهی صلاح را در ابراز پاره‌ای از این امور
مشاهده می‌کند؛ چنانچه معجزهٔ انبیای الهی بر این
محور و مقصد استوار بوده است، امّا نه اینکه مقصد
و غایت رسالت پیامبران و حجج الهی رسیدن به این

.دشاب هدوب فده و هطقن

دارفا رد تفرعم و دیحوت زا ّظح ندوب رتمک تساجنیا زا رتشیب تاداع قراوخ و تاروهظ یاراد یافرع یدوجو بتارم تّیلعف و لماکت نازیم هک یگتسب تاداع قراوخ رودص و روهظ رادقم هب یهلا .تشاد دهاوخ

یماهرابـ هّرس للها سّدقـ ینارهط ۀّملاع موحرم :دندومرف

ّظح ،دشاب رتشیب وا زا روما نیا روهظ هک درف ره رتمک دیحوت ملاوع کاردا و تفرعم زا وا بیصن و نازیم و رتشیب وا یدوجو ۀعس هک یسک ره و ؛تسا نوزفا وا دوجو رد یهلا تافص و ءامسا بتارم قّقحت دهاوخ رتمک وا زا روما نیا روهظ و تازورب ،دشاب رت نافرع ،دیحوت و تفرعم لها دصقم اریز !دوب لصاح روما نیا اب مهم نیا و ،تسا قح ترضح .دشن دهاوخ

فده نیا یوس هب مدرم نداد تکرح یارب اذل و اتدنیامنیم راکشآ نانآ یارب روما نیا زا رتمک ،یلاع ماد رد و دریگن وخ لئاسم نیا هب نانآ سفن و نهذ

.دندرگذرا تفرگی خزرب روصو ی نطابّس اوح

دیحوت کاردا و قح ت فرعم زا هکن انآ ًاما و زا ار دوخ ت سد و دناهدنام ناوتان و زجاع راگدرورپ ی م گنل ار دوخ ی اپ و هاتوک ایلُع ۀورذ نادب لوصو زج ی اهراچ دوخ ت مسه ب م اوع هّجوت ی ارب ،دنباي ن یا و .ت شاد دنهاوخ دوخ زا روما هنوگن یا زارب ه چرگ ،ب تاکم ریاس و نافرع ب تکم ن یي ق رف ت سا هدوبع بط و هّدام ِءاروام م لاوع نانآ ی وس و ت مسه .دشاب[1]

طرشع رشن یزاوم ع یمج ق یقد ت یاعر

دیحوت ت قیقحو نافرع هب لوصو ی لصا

ن ودب ق ح هب نافرع هک اجنآ زا م لاسا ب تکم رد و رماوا زا ت عاطا و ت عیرش ت اروتسد زا ت عباتم و ل اح م مّلس و هلآ و هیلع للها ی ّلص م رکا ی بذ ی هاون ن یا هب لوصو ی ارب للها ی لإ ک لاس ،دشابی م ع نتمم ت یاعر ربار دوخ م امتها و ی عس م امت دیاب ه جرد ی اهّرذ ،هدومنو مه بو م سّدقم ع رش م اکحا و ن یزاوم .دیامنن ی هاتوک هروثأم ف یلاکت و ض یارف م اجنا زا

---

[1] 41 ی لا 37 ص ،نامه

فیلاکتنایتإ هبتبسنه کرادقم رهه بتسا یهیدب
بیصن زا رادقم نامه ،دیامنل امها و ههحماسم
ار دوخ ،یلامک تادادعتسا جیاتن و تّیلعف بتارم
.تسا هدومنمورحم

هدومرفقحیایلوا و یهلا یافرع زا ناگرزبادلو
:دنا

نایتا و عرش نیزاوم عیمج قیقد تیاعر نودب
و نافرع ئبترم هبلوصو ،مّمتأ وحنه بهدراو فیلاکت
نیا و ؛دوب دهاوخ لاحم دیحوت تقیقح کاردا
ی م قبطنم یخیراتن ئارق و دهاوشا بًلاماک بلطم
.دشاب

فرحنم یاهقرف زا یرایسب مینییبم ادلا و
ـ هعیشرد هچ و هّماع و تّنسل ها رد هچ ـ یملاسا
ناطیش ئسوسو رد ،یداقتعا بتارم رد فلاتخا اب
،نطاب و تقیقح هبی بایهار یاعّدا اب و هدمآ راتفرگ
هتسشعرشم اکحا و نیزاوم هبلمعت یاعر زا تسد
ار نآ ،هتشادنپ فیلاکتم اجنا زا زاینیب ار دوخ و دنا
ی م مزلا ینطاب روما هب هاگآان و یدنتبم دارفا یارب
فلتخم فئاوط زا هریغ و هّیلیعامسا دننام ،دنناد

مامتهکیلاحرد ؛قحتفرعهبنیلحتنم و هّیفوص
لا و یرابو دنبیبو ،فیلکتزا رارفزجبلاطمنیا
.تسیندیرگیدزیچیرگیلابُا

تقیقحو نطابهبتافتلا و امنعمملاعهبهّجوت
ایند مدرمزا ریثکیعمجناهذا هزورما هکقلخملاع
قرفریاسهکهچنآ ابتسا هتشاد فوطعمدوخهبار
و اهیشایع و اهینارسوه ربیشوپرسیاربهّلاض
توافتدنشابیمنآ تابثا ددصرد دوخیاهتللاض
.دراديرهوجویّلک[1]

نافرعو فوصت

هکنیا تسا تّیمها زئاحبابنیا رد هکهچنآ
بجوم ،نافرعبتکمهبایند لها زا یا هّدعباستنا
تفرعم و دیحوتلها هبدارفا زا یرایسبّنظءوس
و دوخیرهاظلیامش رییغتابنانیا ؛تسا هتشگ
دهزهبرهاظتونافرعلها زاحلاطصادنچیریگارف
بادآنتشاذگاپریزابیّتحاسبهچ ،قلخزالازعنا و
بجومیرهاظمالکحا و فیلاکتتیاعر و یعرش
یهلایایلوا و افرعمارم و بتکمهبنیریاسینییبب

---

[1] .32یلا 29 ص ،سدقمیرح

رد فراع اب یفوص حلاطصا هزورما .دنا هتشگ
نانابز یسراف صوصخ هب نیمز قرشم گنهرف
.تسا هتشگ تواقتم

کاردا نآ و ،تسا یکیفّوصت و نافرع تقیقح
دوجو ملاع تائیفخ فشک و قح سدقا تاذ یدوهش
.تسا یروضح ملع و یبلق تریصب اب

دیحو داتسا هب عجار ینارهط هّملاع موحرم
:دندومرف یم نینچ یضاق یلع دّیس اقآ ،قلاخا

؛دوب نافرع و ملع هبنج ود یاراد یضاق موحرم
و ،لیلج یملاع و میظع یهیقف هّیرهاظ مولع رد ینعی
هک دوب لماک یناسنا و لصاو یفراع هّینطاب مولع رد
نطاب و رهاظ نایم عمج و ،هدومن یط ار هعبرا رافسأ
یداو هب هملک یانعم امتبار وا ،تقیرط و تعیرش و
.دوب هدومن یربهر قیقحّتلا یلع تقیقح

و یرهاظ بتک نتشون هب هتسویپ هک یاملع هب
دنتخادرپیم هقف لوصا لّصفم و لئاطلاب یاهثحب
یمهدرخ ،دنامیم یهت تفرعم زا ناشتسد هجیتّنلاب و
حیبقت ار هقیرط نیا دوخ نادرگاش دزن رد و تفرگ
.دومنیم

رهاظ هبه کی اهقّوصتم و ش یوارد ا بن ینچمه و دوبدربذو هضرا عمرد ت خس ،دنهدی منت یّمها عرشد ومرفی م و:

«هک ت عیرش هب ی انتعا مدع ا ب ادخ هار کولس ایو ن یّداضتم نا یم ع مج ،تسا قیرط و هار س فن «.تسا ن یضقانتم

کرت و ت ابحتسم نا یتا رد ی ردقه ب ش دوخ رد ف رشا ف جذ رد هکدوبا شوک و ی عاس تا هورکم زا ی ضعب هکی روطه ب ؛دوب ل ثملاب رض رما ن یا و رون ن یا ش با ت ت ردق هکی نامشچروک و ن یدنا عم ص خلاا ب و اهه زوح رد هشیمه و دنتشادن ار ت قیقح ی م هنلا و دنوشی م ت فای ش یب و م ک م ه ف جذ رد ئرهچ دنها وخی م ت اما هّتا ئطساوه ب دنناوتبا تو دنیامن ،دننک خسم ار هتسرا و ی ناسنا و ل یلج ی فرا ع ی قیقح :دنتفگی م

«و ت ابحتسم هب م ازتلا و ت دابع و دهز ئجرد ن یا ههبش و هّما ع ن دز ل وگ ی ارب ی ضاق تا هورکم ک رت هب هکت سا ی فوصک ی ی و هنرگو ،تسا قیرط رد «!!تسین م زتلم و ت سین دقتعم زیچ چ یه

!«اًیفوصا ُهیقَفَن وکی ن أ ُل ُجَّرلا َم ِعن» :ی ضاق ی اقآ

و ع جارم زا ی رایسب هکم یظع ی سلجم رد ی زور
دّیسا قآ لله ا ة یآ م وحرم هلمجزا ،ث یدح و هقف ی املع
امهریغ و ی قارع نّیدلاءایضا قآ و ی نا هفصا ن سحلاوبا
ی ضاقم وحرم ،دوبلدبو ّدر ناشنایم رد م لاکو دندوب
:دندومرف دنونشب همه هکی روطه بدنلب ی الدصا ب« ِنعمَ
الرّجُلُ أن یَکونَ فَقیهًا صوفیًّا ».ب رض دننام ،ن یا و
.دنام ی اجه ب ی ضاقم وحرم ت املک زا اهل ثملا

ی فوص و ؛م اکحا و ت عیرش ه ب م لاع ی نعی ه یقف
ی ریگولج ق یرط و ه رأ ّما س فذ ی اهه ار ه ب م لاع ی نعی
ت ایهتشم ا ب دهاجم و زرابم و ،ن اطیش ی اهم اد زا
راگدرورپ و دومحم ّب ر رطاخ ی اضر ی ارب ی ناسفذ
ةمّلاع م لاک ی هتنا ـ .ن اسحلإا و ل وَّطلاوذ ن ّانم
.ی نارهط

ی ایلوا و لله ابی افرع ن یا ی ام ت ت قیرط و ب تکم
دوهشو حنه ب ق ح ت اذ ت فرعم رد ر صحنم ط قف ی هلا
و س فذ ب تارم زا روبع ا ب ه ک ،ت سا ی بلق ک اردا و
ت ّینانا ع یمج ض فر و ا یند م لاع ت ارابتعا ه ب اپ ت شپ
ل لاج و ل امج ج رادم ّی ط و ه رأ ّما س فذ ب ئاوشو اه
ت فرعم ه ب ،ه ّیرون ب جح و ت ملظم لاوع زا روبع و

ی‌وأم وا س‌دقم‌یرح رد و ه‌دمآ ل‌ئاز راگدرورپ‌ت‌اذ
ت‌خانش و ت‌فرعم ن‌یا ه‌ب ار ن‌ارگید و ،دندیزگ
.دناه‌درک‌ت‌وعد

و رآکم و ل‌اتحم ی‌اهّدع ن‌دش‌ادیپ
فّوصت و ن‌افرع‌ۀصرع رد ت‌سرپایند

همّئا ن‌امز رد رکم و ه‌عدخ و ایر ل‌ها زا ی‌خرب‌ا‌ما
رد و دندمآ دیدپ ی‌روث ن‌ایفس ن‌وچ م‌لاسلا م‌هیلع
دوخ رود ه‌ب ار م‌درم ،ت‌رامط و ی‌حو ب‌تکم ل‌باقم
و دهز و ی‌ریگه‌شوگ ه‌ب رهاظت ا‌ب و دندومنع‌مج
ی‌ارب ار ج‌اجوعا و ف‌ارحنا ۀصرع ،ایند زا ض‌ارعإ
ب‌جوم ی‌فوصب‌قلا ا‌ب و ،دندروآ م‌هارف م‌اوع م‌درم

اهنآ ی‌عقاو و ی‌لصا ن‌ابحاص و م‌سا ن‌یا ی‌ماند‌ب
رارمتسا ن‌انچم‌هخ‌یرات‌لوط رد ه‌لئسم ن‌یا و ؛دنتشگ
دارفا و دوهش و دیحوت‌ل‌ها زا ه‌تسد ود ره و ،ت‌فای
روهظ ه‌ب ه‌صرع ن‌یا رد ت‌سرپایند و رآکم و ل‌اتحم
.دندیسر

ت‌سا ن‌آ ر‌ب ه‌دیقع ار ن‌ف ب‌ابرا زا ی‌رایسب‌ا‌ذل و
ه‌ک ی‌نعم ن‌ید‌ب ،ت‌سا ی‌کید ن‌اونع ود ن‌یا ق‌الدصم ه‌ک
س‌دقا ت‌اذ ی‌دوهش ک‌اردا ،ن‌افرع زا دوصقم رگا
و ف‌راع ق‌لاطا ،دشاب ل‌ه‌ابِ ءاقب و ل‌ه‌ابِ ءانف و ق‌ح

و ی قیقح ی قلاطا ،نآ دجاو درف ه بش یورد و ی فوص
زا ی خرب ربد ظافتحا اًفرص روظنم رگا و ؛تسا ی عقاو
دهز ه بد رهاظت و داروا زا ی اه راپ م اجنا و ت احلاطصا
ی احلص زا ن اگرزب و املع ربد اریا و ی ریگه شوگ و
ن یا ه بد رهاظتم و ف رحنم درف ربد زاب ،دشاب ت عیرش
.دوشی م ق لاطا ن اونع ه سرهف ،روما

ّلام دنوخآ م وحرم ه بی فوص ق لاطا
ی نادمه ی لقنیسح

،رهاظ ل ها ن یمّمعم زا ی اهّدع :دننکی م ل قن
،ق لاخا ی ّبرم و ل ماک ف راع الله ا ة یآ م وحرم ه بت بسن
ت بسن ،ی نادمه ی لقنیسح ّلام دنوخآ ،ّل کلا داتسا
ن اشیاِ ءاذیا ددصرد و دنتشاد اور ی تشز و اورا ذی اه
ع جرم ـ ی ناییرشم وحرم ه بی اه ماد رد و ،دندمآرب
.دندومن ب اطخ ی فوص ن اونع ه بار وا ـ ت قو دیلقت
:دومرف ن اناآ خساپ رد ی ناییرشم وحرم

دنوخآ ل ثم ی ّیصخشم ه ک ت سا ن آ ی فوص رگا
زا نیز ارم ل اعتم ی ادخ ش اک ی ا دصقم ن آ ت سا ،
[1]!دادی م رارق ه ّیفوص ئلمج

---

[1] .82 ی لا 76ص ،س دقم یرحت